

ЦРАС Ва № 303/09.03.2018

До Председателя на научното жури

при катедра „Теория и методика на

кинезитерапията” на НСА „В. Левски”

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Иван М. Петков, д.н.

относно дисертационния труд на **Мирела Станиславова Христова**

на тема: **„Морфологични характеристики и функционални възможности при ученици с увреден слух”** за присъждане на ОНС „доктор”

Дисертационният труд обсъжда важен медикосоциален, научнопрактически и житейски проблем. За разлика от множеството изследвания върху двигателния и зрителния анализатори, промените и увредите в слуховия анализатор и произтичащите от това сериозни последици, особено в ранните детски години, са по-малко застъпени. Намаляването, загубата или липсата на слух води до развитие на редица компенсаторни и/или заместителни механизми, а дори и фундаментални промени в онтогенезата. Някои автори дори считат настъпването на презбиакузисът в онтогенезата като главен маркер на настъпващото преждевременно стареене в човешкия организъм.

От друга страна е изключително интересно от научна и практикоприложна страна да се проучи съществуват ли различия в морфологичното и функционално състояние между нечуващи деца и нормално чуващи деца предвид растежа и развитието на организма и адаптацията му във времето към редица житейски изисквания – социални, професионални, битови, спортни и пр.

В този смисъл дисертационният труд на Мирела Христова е навременен и оригинален опит да се хвърли светлина по проблема. Веднага трябва да

изтъкна, че докторантът се е справил по най-добрия начин с тази нелека задача.

От методологична гледна точка дисертационният труд е построен правилно и отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото приложение. Прави чудесно впечатление аналитичния и критичен подход към литературните данни, подходящото и компетентно изложение и информативното оформление на дисертационния труд.

Основните приноси в дисертационния труд са:

1. Извършено е целенасочено и задълбочено трансверзално изследване на морфологичната характеристика и функционалния статус на деца с увреден слух и на слухово здрави деца в една и съща детска възраст, което гарантира стандартност в подбора на контингента и обективност на получените резултати.
2. Доказва се, че между двете категории изследвани деца не съществуват достоверни различия в изследваните показатели в този възрастов диапазон. Този факт е от съществено значение за понататъшното развитие и адаптация на децата с увреден слух и последващото им психосоциално вграждане в обществото.
3. Установяват се различия в отделни показатели /бързина на бягане, равновесна устойчивост, взривна сила на долните крайници, „моторна компетентия“/, които са в „полза“ на чуващите деца. Тази констатация насочва към по-целенасочена работа при нечуващите деца за преодоляване на установените различия.
4. Като принос приемам подходящо подбраните показатели и тестове за оценка на морфологичната и функционална характеристика и личното участие на докторанта в организацията и провеждането на изследванията.

В дисертационния труд се откриват и някои пропуски и/или спорни моменти: работната хипотеза има донякъде вид на заключение на литературния обзор; в таблиците би било по-добре да се дадат разликите между сравняваните групи, Т-критерият и Р-стойностите; за твърдението, че все пак е настъпила акцелерация в последните години няма убедителни доказателства в това проучване, тъй като броят на изследваните лица не е достатъчен и др. Тези констатации нямат съществено и определящо

значение върху качествата на дисертационния труд и не намаляват неговата висока стойност. Интересува ме личното мнение на докторанта за термина „моторна компетенция“ при деца от ранната детска възраст. Имам предвид фактът, че компетенция се достига след условнорефлекторен обучителен процес, в който участва предимно втората сигнална система, а при нечуващите деца това не е възможно и много от двигателните им действия се формират по безусловнорефлекторен път.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеното проучване е резултат на значителни по обем и разнообразие труд и усилия, предвид оригиналността на проблема и многообразието на информативни тестове и показатели. Резултатите и изводите са обективни и достатъчно информативни, върху които могат да се продължат и разширят изследванията в тази област.

Приемам положително представеният за защита дисертационен труд и убедено предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за присъждането на ОНС „доктор“ на **Мирела Станиславова Христова**

10.03.2018 г.

Рецензент:

/проф. д-р Иван М. Петков, д.н./